

Súd: Krajský súd Žilina  
Spisová značka: 1To/7/2024  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5422010151  
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2024  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Gallová  
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:5422010151.1

## Uznesenie

Krajský súd v Žiline, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Gallovej a sudcov Mgr. Anny Mihálikovej a JUDr. Štefana Tomáša, na verejnom zasadnutí konanom 27. februára 2024 prejednal odvolanie prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Námestovo, sp. zn. DK-2T/34/2022 z 24.10.2023 a takto

### rozhodol:

Podľa § 319 Tr. por. odvolanie prokurátora **z a m i e t a**, pretože nie je dôvodné.

### odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom Okresného súdu Námestovo, sp. zn. DK-2T/34/2022 z 24.10.2023 bol obžalovaný A. B. oslobodený spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Dolný Kubín, sp. zn. Pv 282/19/5503-65 zo dňa 15.7.2022, pre skutok právne kvalifikovaný ako zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť na skutkovom základe, že:

že dňa 4.12.2019 okolo 21.30 hod. v izbe bytu na ul. C. XXXX/X D. E. F., udrel rukou po ľavom uchu tam spiacu manželku E. B., ktorej po zobudení povedal, že s ním má pozerat' porno na mobilnom telefóne, čo odmietla, preto jej povedal, že ak to s ním nebude pozerat', tak ju zbije a silou jej ťahal nos, preto s ním porno pozerala, on pri tom masturboval, následne ju zavola do kúpeľne, kde od nej požadoval análny styk, ktorý odmietla, načo jej povedal „Začni ma fajčiť“ a potom ti to budem robiť“, preto zo strachu, že ju zbije, vykonala orálny styk, po ktorom jej povedal, aby sa otočila a napriek jej slovnému odmietnutiu opakovane vníkol svojím pohlavným údom do jej análneho otvoru, až kým nedošlo k jeho vyvrcholeniu,

pretože skutok nie je trestným činom.

Proti rozsudku podal riadne a včas odvolanie prokurátor s odôvodnením, že oslobodzujúci výrok je v rozpore s ustanoveniami Trestného zákona - § 34 ods. 1, ods. 4.

Čo sa týka rozboru skutkových zistení a rozsahu vykonaného dokazovania, v tomto smere nemá prokuratúra žiadne výhrady. Podľa jeho názoru v prejednávanej veci bolo preukázané, že konaním obžalovaného došlo k naplneniu tak objektívnej, ako aj subjektívnej stránky súdeného zločinu. Pre naplnenie znakov skutkovej podstaty zločinu sexuálne násillie podľa

§ 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. sa vyžaduje, aby páchatel násillím alebo hrozbou bezprostredného násillia donútil iného k orálnemu styku, análnemu styku alebo k iným sexuálnym praktikám alebo kto na taký čin zneužije jeho bezbrannosť a taký čin spácha

na chránenej osobe - blízkej osobe. Objektívna stránka tohto trestného činu spočíva okrem iného aj v tom, že poškodená, v tomto prípade manželka obžalovaného, je páchatelom donútená k orálnemu alebo análnemu styku alebo k inej sexuálnej praktike, v tomto prípade išlo o orálny a análny styk, teda tieto sexuálne praktiky s páchatelom vykoná proti svojej vôli. Donútením osoby k iným sexuálnym praktikám sa rozumie prekonanie vážne mieneného odporu osoby alebo podľahnutie osoby pri zistení beznádejnosti odporu so zreteľom na to, že jej páchatel za použitia násillia alebo hrozby

bezprostredného násilia nedal žiadnu možnosť odpor prejavíť. Existenciu odporu nemožno vylúčiť v tých prípadoch, keď k jeho náležitému prejavu nedôjde len v dôsledku napr. emočného šoku, afektu, strachu, preľaknutia a pod. alebo preto, že útočník nedovolil, neumožnil napadnutej osobe žiaden odpor prejavíť. Neschopnosť, či nemožnosť odpor prejavíť voči útočníkovi, ktorý osoba reálne pociťuje, totiž nezakladá domnienku, že táto osoba so stykom súhlasí, pokiaľ nemožnosť, či neschopnosť tohto prejavu bola spôsobená vážnymi a neprekonateľnými prekážkami subjektívneho alebo objektívneho charakteru. Nedostatok prejavu odporu v prípade, keď tento prejavovaný mohol byť, v zásade oslabuje možnosť jeho posúdenia ako vážne mieneného. Z výpovede poškodenej vyplýva, že k orálnemu a análnemu styku došlo proti jej vôli. Obžalovaný jej ukazoval na svojom mobilnom telefóne porno, ktoré s ním nechcela pozerať, čo mu aj povedala, avšak obžalovaný jej povedal, že bude, inak ju dobije. Preto, aj keď ju zavolať do kúpeľne, nekládla odpor, nakoľko sa obžalovaného bála, lebo vie, že keby sa mu nepodvolila, tak by ju zbil. Pri análnom styku mu aj povedala, aby prestal, ale obžalovaný v styku pokračoval. Následne nechcela z bytu odísť, čo sa však nepodarilo, lebo byt bol zamknutý a strýko jej nechcel dať kľúče. Poškodená uviedla, že obžalovaný ju už aj v minulosti zbil, preto strach, že jej ublíži, bol opodstatnený a oprávnený, čo v konečnom dôsledku potvrdzuje aj právoplatné odsúdenie obžalovaného vo veci Okresného súdu Dolný Kubín, sp. zn. 2T/19/2019 zo dňa 22.5.2019, ktorým bol uznaný za vinného zo spáchania prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák., ktorého sa tiež dopustil voči E. B.. Obžalovaný bol v minulosti právoplatne odsúdený aj za zločin vydierania. Je teda jednoznačne preukázané násilné a agresívne správanie sa obžalovaného, ktorého sa nedopustil prvýkrát. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na závery znaleckého posudku č. 22/2020, ktorý vypracoval súdny znalec MUDr. Stanislav Kollár. Taktiež je potrebné zdôrazniť, že znalkyňa PhDr. Beáta Ostroverchá, ktorá vyšetrovala poškodenú a zúčastnila sa hlavného pojednávania, na ktorom bol prehratý záznam z výsluchu poškodenej, uviedla, že z jej strany nedošlo ku žiadnej zmene oproti odpovediam v znaleckom posudku, pričom zo záverov tohto posudku vyplýva, že poškodená je schopná vnímanú skutočnosť si zapamätať, podržať a následne správne reprodukovať. Obžalovaný na hlavnom pojednávaní sám navrhol výsluch svedkov, ktorí potvrdia jeho tvrdenia, nakoľko títo o žalovanom skutku majú vedomosť. Obidvaja svedkovia, ktorých súd na návrh obžalovaného predvolal na hlavné pojednávanie, využili svoje právo a pred súdom odmietli vypovedať. Zdôraznil, že obžalovaný trval, aby súd predvolal svedkyňu G. E., ktorá nebola vypočutá v prípravnom konaní, avšak podľa tvrdení obžalovaného vie o celej situácii, ktorá bola predmetom obžaloby. Napriek týmto tvrdeniam obžalovaného svedkyňa využila svoje zákonné právo a k veci nevypovedala. Taktiež tvrdenie obžalovaného, že poškodená mu dala niečo do nápoja, sa nepotvrdilo. Súd v odôvodnení poukázal, že poškodená mala priamy záujem na výsledku tohto trestného konania, keď mala snahu obžalovaného opustiť a po podaní trestného oznámenia tak aj skutočne urobila. S týmto záverom súdu sa nestotožňuje, nakoľko poškodená mohla od obžalovaného odísť hneď, ako sa jej podarilo dostať z bytu, no napriek tomu išla najprv na políciu podať trestné oznámenie a až následne z mesta odcestovala. Rovnako na hlavnom pojednávaní mala možnosť vypovedať, čo však neurobila a uviedla, že všetko, čo povedala pri výsluchu v prípravnom konaní, je pravda a nič na svojej výpovedi nezmenila. Je toho názoru, že okresný súd vo veci vykonal potrebné dokazovanie a v dostatočnom rozsahu, avšak nesprávne vyhodnotil dôkaznú situáciu, nesprávne sa vysporiadal s okolnosťami významnými pre rozhodnutie, a teda nebol dôvod na oslobodenie obžalovaného spod obžaloby, nakoľko vykonané dôkazy usvedčujú obžalovaného zo spáchania trestného činu, tak ako bol právne kvalifikovaný v podanej obžalobe. Navrhol, aby bol obžalovaný uznaný za vinného zo zločinu sexuálneho násilia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák., s poukazom na § 139 písm. c) Tr. zák. a za použitia § 38 ods. 5 Tr. zák. mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Prokurátorka prítomná na verejnom zasadnutí navrhla vzhľadom na oslobodzujúci výrok, aby krajský súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na nové prejednanie a rozhodnutie.

Obžalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu prokurátora prostredníctvom svojho obhajcu uviedol, že okresný súd na hlavnom pojednávaní vykonal dostatočné dôkazy, ktoré boli protichodné, a to na jednej strane výpoveď poškodenej, ktorá obžalovaného zo spáchania trestného činu usvedčovala, a na druhej strane bola výpoveď jeho osoby. Okresný súd postupoval správne a v súlade so zásadou in dubio pro reo, aj s poukazom na princíp prezumpcie neviny. Navrhol, aby krajský súd odvolanie prokurátora ako nedôvodné zamietol.

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, predtým, ako začal plniť svoju preskúmovaciu povinnosť podľa § 317 Tr. por., zistil, že odvolanie prokurátora bolo podané včas, v lehote stanovenej § 309 Tr. por. Odvolanie prokurátora bolo podané oprávnenou osobou v súlade s § 307 ods. 1 písm. a), § 308 ods. 1 Tr. por., obsah odvolania spĺňa náležitosti § 311 ods. 1, 2 Tr. por. a nedošlo k vzdaniu sa práva na podanie odvolania alebo k späťvzatiu podaného odvolania v zmysle § 312 Tr. por., a preto odvolací súd nepostupoval podľa § 316 Tr. por.

Podľa § 317 ods. 1 Tr. por. ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

Po splnení preskúmvacej povinnosti v rozsahu § 317 ods. 1 Tr. por. odvolací súd zistil, že odvolanie prokurátora nie je dôvodné.

Podľa § 2 ods. 10 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

Podľa § 2 ods. 12 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia, založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne, nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní, alebo niektorá zo strán.

Podľa § 285 písm. b) Tr. por. súd oslobodí obžalovaného spod obžaloby, ak skutok nie je trestným činom.

Po splnení prieskumnej povinnosti krajský súd zistil, že okresný súd sa dôsledne riadil citovanými zákonnými ustanoveniami. Aj podľa názoru krajského súdu oslobodzujúci výrok prvostupňového súdu je správny a zákonný a má dostatočnú oporu vo vykonaných dôkazoch.

Krajský súd, rovnako ako súd prvého stupňa, dospel k záveru, že skutkový dej, ktorý obžaloba kvalifikovala ako zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák., nie je trestným činom a ani iným protiprávnym konaním.

Preskúmaním spisu krajský súd zistil, že okresný súd v rámci procesného postupu rešpektoval a dodržal všetky základné zásady trestného konania uvedené v ust. § 2 Tr. por., najmä zásady zákonného procesu podľa § 2 ods. 7, zásady práva na obhajobu podľa § 2 ods. 9, zásady voľného hodnotenia dôkazov podľa § 2 ods. 12 a tiež zásady rovnosti strán podľa § 2 ods. 14 Tr. por. Závery okresného súdu prezentované vo výrokovej časti rozsudku, týkajúce sa oslobodenia obžalovaného spod obžaloby prokurátora, pre skutok právne kvalifikovaný ako zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. a vysvetlenie týchto záverov v odôvodnení napadnutého rozsudku si v celom rozsahu krajský súd osvojil, a preto v podrobnostiach odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa.

Dôvody napadnutého rozsudku sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a relevantných právnych noriem. Odvolací súd znovu pripomína, že v dvojinštančnom súdnom konaní rozhodnutia súdov tvoria jednotu a pri existencii vysoko kvalifikovaného rozhodnutia súdu prvého stupňa odvolaciemu súdu nezostáva nič iné, len v podrobnostiach poukázať na veľmi správne a erudované dôvody, na ktorých okresný súd založil svoje rozhodnutie.

Krajský súd ďalej poznamenáva, že pokiaľ sa skutkové závery prvostupňového súdu zakladajú na vnútornom presvedčení, získanom po starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu a tieto závery boli

vyvodené na podklade úplného zistenia skutočného stavu veci a úvahám, ktorými sa k takýmto záverom došlo, nemožno vytknúť nedôslednosť alebo vnútorné rozpory, nemožno im potom v neprospech obžalovaného úspešne odporovať odvolaním len preto, že súd mohol dospieť aj k iným záverom, keby sa bol spravoval inými úvahami.

Prokurátor primárne namieta v podrobnom odvolaní hodnotenie dôkazov súdom prvého stupňa a predkladá odvolaciemu súdu vlastné hodnotenie dôkazov a vlastné predstavy záverov, ktoré mali vyplynúť z dokazovania vykonaného na hlavnom pojednávaní.

Legitímnym dôvodom pre zrušenie odvolaním napadnutého rozsudku nemôže byť len nové prejednanie veci súdom prvého stupňa a bez ďalšieho rozhodnutie podľa predstáv jednej zo strán v konaní – v prejednávanej veci odvolateľa. Krajský súd po preskúmaní hodnotenia dôkazov vykonaných okresným súdom nezistil, že by súd prvého stupňa pri hodnotení dôkazov nepostupoval podľa zákona v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. a vykonané dôkazy by vyhodnotil jednostranne v prospech obžalovaného. Odvolací súd nezistil, že hodnotenie dôkazov súdom prvého stupňa nebolo založené na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo aj v ich súhrne. Nezistil, že skutkové zistenia súdu prvého stupňa nie sú logicky odôvodnené. V dôsledku tohto zistenia nemôže napadnutý rozsudok zrušiť len preto, že odvolateľ na základe svojho presvedčenia hodnotí tie isté dôkazy s iným do úvahy prichádzajúcim výsledkom.

Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby všeobecný súd sa stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva obžalovaného, ak si neosvojí ním navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jeho výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov.

Súd prvého stupňa sa zaoberal a vysporiadal s návrhmi na dokazovanie, skutkovou a právnou argumentáciou strán v konaní pri dodržaní princípov kontradiktórnosti konania. Skutočnosť, že odvolateľ sa nestotožnil so skutkovými a právnymi názormi súdu prvého stupňa v napadnutom rozsudku, nemôže sama osebe viesť odvolací súd k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti záverov vyslovených súdom prvého stupňa.

Krajský súd si je vedomý ťažkostí, ktorým orgány činné v prípravnom konaní, ale i sudy čelia pri riešení sexuálnych zločinov, ktoré sú zvyčajne zahalené tajomstvom a ktoré sú často pre strach alebo z iných dôvodov oznamované veľmi neskoro a bez vykonaného potvrdzujúceho lekárskeho vyšetrenia. V mnohých prípadoch je tak jediným alebo rozhodujúcim dôkazom na usvedčenie obžalovaného výpoveď obete, ako tomu je aj v prejednávanom prípade. V praxi môže byť niekedy ťažké preukázať sexuálne násilie, nesúhlas s pohlavným stykom, resp. nesúhlas s orálnym a análnym stykom pri absencii „priameho“ dôkazu, ako sú stopy po násilí (na pohlavných orgánoch) alebo priami svedkovia.

Z hľadiska právnej kvalifikácie skutku ako zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 Tr. zák. bolo potrebné zistiť, či v konaní obžalovaného bolo obsiahnuté donútenie poškodenej k orálnemu a análnemu styku hrozbou bezprostredného násillia, a teda, či bola naplnená objektívna stránka skutkovej podstaty tohto trestného činu.

Z hľadiska teórie trestného práva hmotného je skutková podstata trestného činu sexuálneho násillia zloženou kumulatívnou skutkovou podstatou. Spôsob spáchania trestného činu je fakultatívnym znakom objektívnej stránky skutkovej podstaty, ktorý sa v tomto prípade stáva obligatívnym znakom. Páchateľ svoju obeť musí k orálnemu styku, análnemu styku alebo k iným sexuálnym praktikám prinútiť buď násillím, hrozbou bezprostredného násillia alebo zneužitím jej bezbrannosti. Na naplnenie znakov skutkovej podstaty stačí, keď páchateľ využije len jeden zo spôsobov spáchania trestného činu. Násillie musí smerovať

k prekonaniu vážne mieneného odporu obete, ktorá nechce vykonať orálny styk, análny styk alebo iné sexuálne praktiky páchateľovi. Trestný čin je spáchaný násillím, ak páchateľ použije na jeho spáchanie fyzické násillie proti telesnej integrite inej osoby, alebo ak je spáchaný na osobe, ktorú páchateľ uviedol do stavu bezbrannosti ľstou, alebo ak páchateľ použil násillie proti veci iného. V prípade, že by nešlo o vážne mienený odpor, ale bolo by to myslené len

v rámci erotickej hry, nemohlo by ísť o trestný čin sexuálneho násillia podľa § 200 Tr. zák. Je nevyhnutné, aby násillie smerovalo k prekonaniu odporu, ktorý obeť kladie, pretože nechce vykonať orálny styk, análny styk alebo inú sexuálnu praktiku. V rámci objektívnej stránky zákonodarca vymenúva sexuálne praktiky, ktorých sa páchatel musí dopustiť, aby sme jeho konanie mohli považovať za trestný čin sexuálneho násillia. Ide o orálny styk, análny styk alebo iné sexuálne praktiky.

V prejednávacom prípade boli v prípravnom konaní zadovážené a na hlavnom pojednávaní okresným súdom vykonané dve skupiny dôkazov, ktoré si navzájom odporovali. V prejednávacom prípade tak ide o klasický prípad tvrdenia proti tvrdeniu. Na jednej strane výpoveď poškodenej E. B., ktorá obžalovaného usvedčovala zo spáchania súdeného skutku. Na druhej strane výpoveď obžalovaného A. B., ktorý spáchanie súdeného skutku, resp. použitie násillia, či hrozby násillia v celom rozsahu popieral a tvrdil, že k orálnemu a análnemu styku došlo dobrovoľne. Ďalší priami svedkovia súdeného skutku neboli.

Krajský súd uznáva, že okresný súd čelil ťažkej úlohe, pretože bol konfrontovaný s dvomi protikladnými verziami udalostí a jedným priamym dôkazom - výpoveďou samotnej poškodenej.

Vzhľadom na existujúcu dôkaznú situáciu okresný súd musel precízne vyhodnotiť dve skupiny dôkazov, najmä z hľadiska ich vierohodnosti, aby na ich základe mohol rozhodnúť o vine obžalovaného. V uvedených súvislostiach treba uviesť, že súd hodnotí dôkazy z hľadiska ich zákonnosti, závažnosti, pravdivosti a vierohodnosti, a to každý dôkaz jednotlivo, ale zároveň i v ich súhrne. Pri hodnotení výpovede svedka súd skúma, či je logická, či sa svedok neodchyľuje od svojej skoršej predchádzajúcej výpovede, pričom v prípade odchýlok musí zisťovať, prečo k nim vo výpovedi svedka dochádza. Pri hodnotení dôkazu vychádza z celej výpovede svedka, z rozsahu a závažnosti prípadných rozdielov v jeho výpovediach a z vysvetlenia, prečo k nim došlo. Pravdivosť tvrdení svedka treba posudzovať aj z hľadiska jeho osoby a zistenia, či má motív uvádzať nepravdu a „škodiť“ obžalovanému. Pritom nemožno opomenúť, že svedok na rozdiel od obžalovaného má zákonnú povinnosť vypovedať pravdu, a preto logicky i právne vždy musí platiť prezumpcia pravdivosti tvrdenia svedka, a to až do okamihu, kým nie je preukázaný opak. Je úlohou súdu, aby po zvážení všetkých týchto dôkazov a okolností prípadu, postupom v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. podľa vnútorného presvedčenia rozhodol, ktorá skupina dôkazov je vierohodná a ktorá vierohodná nie je.

Odvolací súd poukazuje tiež na to, že súhrn priamych a nepriamych dôkazov na preukázanie viny obžalovaného musí tvoriť logickú a ničím nenarušovanú sústavu navzájom sa dopĺňajúcich dôkazov, ktoré vo svojom celku nielen spoľahlivo preukazujú všetky okolnosti žalovaného skutku a ktoré usvedčujú z jeho spáchania obžalovaného, ale súčasne vylučujú možnosť akéhokoľvek iného záveru (Rt 38/68). Výrok o vine môže byť založený teda len na takých dôkazoch, ktoré celkom vylučujú pochybnosť, že sa stal skutok, ktorý je predmetom trestného stíhania. To platí tým skôr, keď v prejednávacom prípade existujú dve skupiny dôkazov, ktoré si navzájom odporujú, a súd sa musí oprieť o vierohodnosť jednej alebo druhej skupiny dôkazov.

K otázke hodnotenia dôkazov v danej veci je treba pristúpiť z toho hľadiska, že jediným priamym svedkom súdeného skutku je iba samotná poškodená E. B.. V súvislosti s výpoveďou poškodenej krajský súd uvádza, že ak má slúžiť výpoveď tejto svedkyne ako dôkaz, musí byť tento dôkazný prostriedok jasný, logický, zrozumiteľný, presvedčivý, vierohodný a zároveň nesmie byť inými dôkazmi spochybniteľný, či dokonca vyvrátený, čo v posudzovanom prípade správne vyhodnotil okresný súd, že verziu poškodenej bezpečne a nepochybné nepotvrdzujú ďalšie v konaní vykonané dôkazy (nepriame dôkazy).

V prejednávacom prípade bolo podstatným dôsledné posúdenie otázky vierohodnosti svedeckých výpovedí poškodenej, a to s uvážením všetkých vykonaných dôkazov jednotlivo i v ich súhrne. Krajský súd výpovede poškodenej považuje za nedostatočne spôsobilé na vyslovenie záveru o vine obžalovaného. Výpovede poškodenej vzhľadom na absenciu iných priamych alebo nepriamych dôkazov ohľadne najpodstatnejších okolností dôležitých pre trestné konanie a existenciu podstatných rozporov vo výpovedi poškodenej s výpoveďou svedka H. E., vyzneli v súhrne nejednoznačne a nepresvedčivo.

Po preskúmaní obsahu spisu krajský súd zistil, že skutková veta uvedená v obžalobe aj v uznesení o vznesení obvinenia vychádza z tvrdení poškodenej, ktoré uvádzala v trestnom oznámení. V tejto

súvislosti krajský súd uvádza, že v zmysle konštantnej judikatúry Najvyššieho súdu SR trestné oznámenie spadá do kategórie „všetkého“ v zmysle § 119 ods. 2 Tr. por., lebo za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa Trestného poriadku alebo podľa osobitného zákona vrátane „oznámenia“. Trestné oznámenie môže byť na hlavnom pojednávaní čítané ako listinný dôkaz podľa § 269 Tr. por. To platí bez ohľadu na skutočnosť, že oznámenie o skutočnostiach nasvedčujúcich spáchaniu trestného činu je podnetom na začatie trestného stíhania. Okolnosť, že oznamovateľom formou listinného dôkazu je poškodený alebo iný svedok, však nenahrádza jeho výpoveď (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zverejnené v zberke pod č. 9/2015).

Skutočnosti uvádzané poškodenou v trestnom oznámení, pokiaľ ide o spôsob a okolnosti spáchania súdneho skutku, sú diametrálne odlišné oproti skutočnostiam, ktoré svedkyňa uvádzala vo svojej výpovedi v prípravnom konaní. V podanom trestnom oznámení poškodená uviedla, že orálny styk vykonala preto, lebo sa obžalovaného bála, že ju zbije, a análny styk obžalovaný vykonal napriek jej slovnému odmietnutiu. Poškodená vo svojej výpovedi po vznesení obvinenia okrem iného uviedla, že „...potom ma volal do kúpeľky, aj som vedela, čo bude, lebo to, čo on pozerá, tak som vedela, čo bude aj so mnou. Tak ja som to už mala, pardón v riti, ja už som radšej stiahla tie nohavice. No, keď sme prišli do tej kúpeľky, stiahla som nohavice aj tepláky s gačkami a urobil to, možno aj dvanásťkrát. Najprv chcel, aby som ho vyfajčila, to bolo najprv. Potom som sa zohla, už som sa nebránila, načo a on to robil, no on stál a vykonával análny styk. Bola som ticho, aj keď som plakala. Bolelo ma to, nemohla som robiť nič, ani kričať po ňom, lebo povedal, že keď jeho starká vstane, tak on ma celú dobije. On videl, že ma to bolí. Nič som mu pritom nepovedala, len som bola ticho, nehovorila som vôbec nič...“

Obžalovaný v priebehu trestného konania zotrval na tom, že orálny a análny styk s ním poškodená v kritickom čase vykonala dobrovoľne, bez použitia násillia, resp. hrozby bezprostredného násillia. Poškodená uviedla, že v kritickom čase mali byť v byte na ul. C. XXXX/X D. E. F. v čase skutku prítomné aj ďalšie osoby, a to stará matka obžalovaného I. E. a H. E., ktorí spali. Svedok H. E. uviedol, že v čase skutku nebol doma, do bytu prišiel až v čase okolo 22.00 hod. Uviedol tiež, že obžalovaný s poškodenou spolu chodievali do kúpeľne, spoločne sa sprchovali, bolo to ráno aj večer každý deň, čo tam robili, nevie uviesť, ale smiali sa tam a myslí si, že im tam bolo dobre. Obžalovaný rovnako uviedol, že v čase skutku sa svedok H. E. v byte nenachádzal. Znalčka z odboru klinická psychológia detí a klinická psychológia dospelých PhDr. Beáta Ostroverchá konštatovala, že osobnosť poškodenej je intelektovo podpriemerná, primárne simplexnejšie štrukturovaná, ľahšie ovplyvniteľná, s nedostatočným uvedomovaním si dôsledkov svojho správania a konania. Znalčka na jednej strane uviedla, že úroveň intelektových schopností a pamäti poukazuje na skutočnosť, že poškodená je schopná vnímanú skutočnosť si zapamätať, podržať a následne správne reprodukovať. Na druhej strane však pripustila, že miestami nemožno vylúčiť ani katatýmne skreslené usudzovanie (vystupňovanými emóciami skreslené usudzovanie). Svedkyňa D. J. - stará matka poškodenej uviedla, že poškodená nie je normálna, ona aj klame, myslí si, že je psychicky narušená. Lekárska správa zo dňa 5.12.2019 rovnako nevyznieva v neprospech obžalovaného. Vyplýva z nej, že okolie análneho otvoru poškodenej bolo bez známok vonkajšieho poranenia. Lekár síce konštatoval zvýraznenie bolesti pravdepodobne sexuálnym násillím. V tejto súvislosti však treba uviesť, že ošetrojúci lekár vyslovil len svoj subjektívny názor.

Z obsahu trestného spisu vyplýva, že poškodená na hlavnom pojednávaní využila svoje právo odoprieť výpoveď podľa § 130 Tr. por., a preto bol prehratý obrazovo-zvukový záznam z výsluchu poškodenej z prípravného konania. Po jeho oboznámení poškodená stručne uviedla, že to, čo bolo prehraté, celý jej výsluch, všetko je pravda.

Možno súhlasiť s prokurátorom, že donútením osoby k iným sexuálnym praktikám sa rozumie prekonanie vážne mieneného odporu osoby alebo podľahnutie osoby pri zistení beznádejnosti odporu so zreteľom na to, že jej páchatel' za použitia násillia alebo hrozby bezprostredného násillia nedal žiadnu možnosť odpor prejavíť. Existenciu odporu nemožno vylúčiť v tých prípadoch, keď k jeho náležitému prejavu nedôjde len v dôsledku napr. emočného šoku, afektu, strachu, preľaknutia a pod. alebo preto, že útočník nedovolil, neumožnil napadnutej osobe žiaden odpor prejavíť. Neschopnosť, či nemožnosť odpor prejavíť voči útočníkovi, ktorý osoba reálne pociťuje, totiž nezakladá domnienku, že táto osoba so stykom súhlasí, pokiaľ nemožnosť, či neschopnosť tohto prejavu bola spôsobená vážnymi a neprekoneateľnými prekážkami subjektívneho alebo objektívneho charakteru. Nedostatok prejavu odporu v prípade, keď

tento prejavovaný mohol byť, v zásade oslabuje možnosť jeho posúdenia ako vážne mieneného. Krajský súd tiež dodáva, že o donútenie nejde ani v tom prípade, ak síce žena spočiatku odpor kladie, ale neskôr (v danom prípade s análnym a orálnym stykom) súhlasí.

Keďže poškodená na hlavnom pojednávaní odoprela vypovedať, nebolo možné ju dôslednejšie vypočuť ku okolnostiam, za ktorých bol spáchaný súdený skutok, nakoľko skutkový dej uvedený v obžalobe nie je v súlade s jedinou výpoveďou poškodenej. Skutkové zistenia uvedené v obžalobe ohľadne donútenia poškodenej k orálnemu a análnemu styku hrozbou bezprostredného násillia nie sú výpoveďou poškodenej dostatočne preukázané. Svedecké výpovede poškodenej nie sú dostatočne spôsobilé na preukázanie skutočnosti, či jej odpor s análnym a orálnym stykom bol mienený vážne. Zo svedeckej výpovede síce vyplynulo, že nemohla robiť nič, kričať po obžalovanom, lebo povedal, že keď jeho starká vstane, tak ju celú dobije. Z výpovede poškodenej však vyplynulo aj to, že išla do kúpeľne, vediač o tom, čo sa tam s ňou bude diať. Sama si dala dolu nohavice aj spodné prádlo. Doslova uviedla, že to už „mala v riti“. Podvolila sa obžalovanému, nebránila sa, načo by to robila, obžalovanému pri análnom styku nič nehovorila. V konaní pred okresným súdom sa bez pochybností nepodarilo preukázať, či poškodená podľašla konaniu obžalovaného po zistení beznádejnosti jej odporu. V danom prípade nebola bez pochybností preukázaná ani skutočnosť, z akého dôvodu s orálnym a análnym stykom v konečnom dôsledku poškodená súhlasila.

Keďže poškodená na hlavnom pojednávaní odoprela vypovedať, nebolo ani možné odstraňovať rozpory medzi výpoveďou poškodenej a výpoveďou svedka H. E. z prípravného konania, hoci odstránenie rozporu, či bol alebo nebol svedok H. E. prítomný v čase skutku v predmetnom byte, je podstatná pre posúdenie celkovej vierohodnosti poškodenej.

Žiada sa pripomenúť, že orgány činné v trestnom konaní neodstránili všetky nejasnosti a rozpory, ktoré existovali už v štádiu prípravného konania, pokiaľ ide o prítomnosť svedka H. E. na mieste činu v kritickom čase.

Odvolací súd ďalej zdôrazňuje, že náležité zistenie skutkového stavu veci v zmysle § 2 ods. 10 Tr. por. vyžaduje, aby každá okolnosť dôležitá pre rozhodnutie bola spoľahlivo preukázaná v súlade so skutočnosťou tak, aby nemohla vzbudzovať akúkoľvek pochybnosť. Za náležité zistenie skutkového stavu veci preto nemožno považovať len zistenie o nepravdepodobnosti dokazovanej okolnosti, keď výsledky dokazovania síce pripúšťajú možnosť záveru, že neexistuje, avšak na druhej strane nevylučujú možnosť iného alebo celkom opačného záveru. Vyhodnotenie dôkazu súd nemôže ukončiť záverom, podľa ktorého sa určitá okolnosť, ktorá vyplynula z dokazovania, zdá alebo nezdá pravdepodobná, o to viac, že má možnosť vykonaním dôkazu vlastnú pochybnosť odstrániť a vytvoriť si podmienky k jednoznačnému záveru. Zo zásady prezumpcie neviny síce vyplýva pravidlo „v pochybnostiach v prospech obvineného“ (in dubio pro reo), ale použitie tohto pravidla, ktoré je upravené v ustanovení § 2 ods. 4 Tr. por., prichádza do úvahy len vtedy, ak pochybnosti, ktoré vznikli v trestnom konaní o dokazovanej skutočnosti, trvajú aj po vykonaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov, ktoré môžu reálne prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu, a to v rozsahu nevyhnutnom na objektívne, stavu veci a zákonom zodpovedajúce spravodlivé rozhodnutie.

Náležité zistenie skutkového stavu veci znamená, že orgán činný v trestnom konaní sám určuje mieru dokazovania, ktoré musí v konaní vykonať, aby bola táto požiadavka splnená. Aj postup prokurátora podľa § 234 ods. 1 Tr. por. (podanie obžaloby) predpokladá dostatočne objasnenie veci minimálne v takom rozsahu, aby bolo zrejmé, že:

- skutok sa stal,
- skutok vykazuje všetky znaky skutkovej podstaty žalovaného trestného činu,
- existuje spoľahlivý záver, že žalovaný skutok spáchal obvinený a
- nie sú dané okolnosti vylučujúce trestnú zodpovednosť.

Prokurátor nemôže vyvodzovať náležité zistenie skutkového stavu veci v zmysle § 2 ods. 10 Tr. por. len z domniek a hypotéz, pretože takýto stav vyvoláva vážne pochybnosti o náležitom zistení skutkového stavu veci a v žiadnom prípade neumožňuje úvahy prokurátora o tom, že obvinený by mal byť dôvodne postavený pred súd. Záver prokurátora o náležitom zistení skutkového stavu veci, vyjadrený aj podaním obžaloby, musí mať oporu v zhromaždených dôkazoch.

V súvislosti s „nejednoznačnou“ dôkaznou situáciou, aká je aj v posudzovanom prípade, krajský súd poukazuje na zásadu „in dubio pro reo“ – v pochybnostiach v prospech obžalovaného. Použitie zásady „in dubio pro reo“, ktorá vyplýva z ust. § 2 ods. 4 Tr. por., prichádza do úvahy vtedy, ak pochybnosti, ktoré vznikli v trestnom konaní o dokazovanej skutočnosti, trvajú aj po vykonaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov, ktoré môžu reálne prispieť k náležitému skutkovému stavu, a to v rozsahu nevyhnutnom na stavu veci a zákonu zodpovedajúce spravodlivé rozhodnutie.

S poukazom na uvedené zásady potom krajský súd považuje napadnutý rozsudok za zákonný a oslobodzujúci výrok v plnom súlade so zásadou „in dubio pro reo“. Krajský súd tiež poukazuje na to, že je výlučne vecou obžalovaného, pre aký spôsob obhajoby sa rozhodne. Obžalovaný nie je povinný preukazovať svoju nevinu. Je povinnosťou prokurátora vinu obžalovanému dokázať. Vzhľadom na uvedené okolnosti krajský súd považoval odvolanie prokurátora za nedôvodné, a preto ho podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Toto rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.